

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МАТЕРІАЛИ

93 – і

**підсумкової наукової конференції
професорсько-викладацького персоналу
БУКОВИНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

14, 15, 20 лютого 2012 року

Чернівці – 2012

УДК 001:378.12(477.85)

ББК 72:74.58

М 34

Матеріали 93-ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету (Чернівці, 14, 15, 20 лютого 2012 р.) – Чернівці: Медуніверситет, 2012. – с. 360

ББК 72:74.58

У збірнику представлені матеріали тез 93 – ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету (Чернівці, 14, 15, 20 лютого 2012 р.) із стилістикою та орфографією у авторській редакції. Публікації присвячені актуальним проблемам фундаментальної, теоретичної та клінічної медицини.

Загальна редакція – доктор медичних наук, професор Бойчук Т.М., доктор медичних наук, професор Іващук О.І., кандидат медичних наук, доцент Безрук В.В.

Наукові рецензенти:

чл.-кор. АПН України, доктор медичних наук, професор Пішак В.П.

доктор медичних наук, професор Андрієць О.А.

доктор медичних наук, професор Боднар Б.М.

доктор медичних наук, професор Давиденко І.С.

доктор медичних наук, професор Дейнека С.Є.

доктор медичних наук, професор Денисенко О.І.

доктор медичних наук, професор Заморський І.І.

доктор медичних наук, професор Колоскова О.К.

доктор медичних наук, професор Коновчук В.М.

доктор медичних наук, професор Полянський І.Ю.

доктор медичних наук, професор Сенютрович Р.В.

доктор медичних наук, професор Тащук В.К.

доктор медичних наук, професор Ткачук С.С.

доктор медичних наук, професор Федів О.І.

доктор медичних наук, професор Шаплавський М.В.

доктор медичних наук Слободян О.М.

доктор медичних наук Федонюк Л.Я.

ISBN 978-966-697-423-8

© Буковинський державний медичний університет, 2012

для дівчаток молодшого віку. Відмінною особливістю будови дитячого сечівника є слабка вираженість всіх його анатомічних шарів. Зовнішній м'яз-замикач сечівника складається з циркулярнопозмугованих м'язових волокон. Він розташований між нижнім і верхнім шарами сечостатевої діафрагми. У хлопчиків і дівчаток м'язові волокна зовнішнього м'яз-замикача сечівника концентруються в ділянках нижньої половини передньої та бокових стінок сечівника. Вздовж його задньої поверхні м'язи менш розвинуті.

У процесі росту дитини відбувається не тільки формування структури і збільшення розмірів сечового міхура, але і його переміщення в порожнину таза. Вивчаючи топографію сечового міхура у плодів, А.Н.Габузов вказує, що до верхньої частини стінки сечового міхура, як правило, примикають петлі тонкої кишки, у препаратів жіночої статі – інколи яєчники, до задньої стінки сечового міхура – матка, зрідка пряма кишка. До 6-місячного віку верхівка сечового міхура розташована між лобковим симфізом і пупком, у дітей одного року верхівка визначається на 25 мм вище симфізу, в 2 роки – на рівні площини входу в таз, у 3 роки (у дівчаток) – нижче площини входу в таз, у 6 років – нижче на 8 мм, а у дорослих жінок – нижче на 25 мм. У всіх дітей до 8 років верхівка сечового міхура розміщена над рівнем лобкового симфізу. Після періоду статевого дозрівання вона досягає такого рівня лише при переповненому сечовому міхурі. У плодів сечовий міхур переходить у сечівник частіше на рівні верхньої третини симфізу, рідше – на рівні середньої третини (у плодів старшого віку). У новонароджених сечовий міхур розташований над термінальною лінією. Внутрішнє вічко сечівника визначається на рівні верхнього краю лобкового з'єднання. У ранньому дитячому віці 2/3 сечового міхура визначаються вище лобкового симфізу, з віком опускається до рівня нижче верхнього краю лобкового симфізу.

Лаврів Л.П.

ЛЕКТИНОГІСТОХІМІЯ І МОРФОЛОГІЯ ЛЮДИНИ

Кафедра анатомії, топографічної анатомії та оперативної хірургії

Буковинський державний медичний університет

Багатьом біологічним процесам передують вуглеводно-білкова взаємодія яка відбувається на клітинному рівні. У сьогоденні цьому виду „впізнання” відводиться одне із найважливіших місць при передачі інформації на рівні клітини. Відповідно інформація про „впізнання” розміщена у вуглеводних структурах, які представлені на поверхні клітин у вигляді глікокон'югатів (глікопротеїнів, гліколіпідів і полісахаридів). Цю інформацію здатні сприймати білки-аглютиніни (лектини), які розпізнають вуглеводи за принципом компліментарності. Початком дослідження лектинів вважаються роботи здійснені Петером Германом Штільмарком (Stillmark) (1860-1923), проведені в 1887-1888 рр. у Тартуському університеті (Естонія). Третього (15) березня 1888 р. ним була захищена дисертація, присвячена токсичній речовині насіння рицини звичайної. Досліджувана речовина викликала аглютинацію еритроцитів і була названа автором рицином (Илометс, 1989). *Ця дата вважається днем народження нової науки – лектинології.* Власне термін „лектини” був запропонований В.Бойдом у 1954 році і походить від латинського *legere* – вибирати (Boyd, Shapleigh, 1954). Цей термін витіснив в кінці 70-х років минулого століття тривалий час вживаний термін „фітогемаглютинін”.

Визначення терміну „лектин” із моменту його введення уточнювалось неодноразово. Тому з 80-х років утвердилось визначення лектинів як *групи білків не імунного походження, що володіють властивостями зворотно і вибірково зв'язувати вуглеводи і вуглеводні детермінанти біополімерів без змін їх ковалентної структури* (Луцик О.Д. та ін., 1989). У сьогоденні видатний спеціаліст в галузі лектинів ссавців А.Varki (2004) дає таке визначення лектинам: *„Лектини – це білки, що специфічно розпізнають і зв'язують глікани без каталітичної і модифікуючої дії за винятком антивуглеводних антитіл та глікозиламіно-гліканозв'язуючих білків”.* Однак у зв'язку з молекулярним клонуванням лектинів і зв'язаних з ними білків – це визначення, на думку Антонюка В.О. (2005), все ж потребує модернізації. На комерційній основі лектини сьогодні випускаються в багатьох країнах світу. Серед найбільших фірм-виробників можна назвати: Sigma Chemical corporation, E. Y. Laboratories, P. L. Biochemicals, Vector-Laboratories, Bio-Rad, Calbiochem, тощо (США); Serva, Boehringer Mannheim, Medac, Fluka (Німеччина); Industrie Biologique Francaise (Франція); Pharmacia (Швеція); Miles Ida (Ізраїль); Hohnen Oil Company, Muruzen Sekiyu (Японія); Hygrochemicals (Індія); BDH Chemicals (Великобританія). Багато з вище згаданих компаній є

транснаціональними і мають відділення в багатьох країнах. Існують спеціалізовані лабораторії в ряді інших країн (Данія, Канада, Чехія). В Україні лектини та їх похідні, починаючи з 1990 року, виготовляє НВК „Лектинотест” (м. Львів).

На даний час є велика кількість лектинів (переважно рослинного походження) адаптованих для вивчення і характеристики клітин і тканин людини. У класифікації лектинів за вуглеводною специфічністю виділяють групи, які специфічні до N-ацетил-D-глюкозаміну (*NAcGlc*), N-ацетил-D-галактозаміну (*NAcGal*), N-ацетилнейрамінової (сіалової) кислоти (*NAcNeu*), D-галактози (*DGal*), D-манози (*DMan*), D-глюкози (*DGlc*), L-фукози (*LFuc*), а також група лектинів із змішаною специфічністю. Кінцевої класифікації лектинів ще не розроблено. Існує кілька варіантів класифікацій, які ґрунтуються на спільності функцій та вуглеводній специфічності. Автори наводять дві класифікації лектинів: за вуглеводною специфічністю та за виконуваними функціями. Більш розширену класифікацію лектинів пропонує Антонюк В.О. (2005), який наряду із найбільш вживаною класифікацією лектинів за вуглеводною специфічністю приводить принципи класифікації лектинів за походженням, за біологічною активністю та за будовою молекули.

Сучасну класифікацію лектинів у якості універсальних регуляторних молекул біологічних систем дають Lakhtin V.M. et al. (2009). Вивчення експресії вуглеводів на клітинних мембранах дозволяє робити висновок про інтенсивність процесів морфогенезу, що зумовило появу великої кількості робіт, присвячених лектиногістохімічним дослідженням у морфології. Застосування методів лектинової гістохімії дозволяє специфічно виявляти у гістологічних зрізах тканин певні типи клітин, які не вдається виявити під час стандартного гістохімічного забарвлення. Аналіз динаміки експресії рецепторів до лектинів на клітинних мембранах дозволяє не тільки давати відповідь про морфологію клітини, але й робити висновок про рівень її функціональної активності, здатність до міграції, фагоцитозу, початок дистрофічних незворотних змін та апоптоз. Виявлення рецепторів до лектинів на клітинних мембранах дозволяє розмірковувати про ступінь диференціювання клітин зокрема та тканини в цілому. Сьогодні лектини, використовують як маркери нормальних і патологічних клітин та тканин, а також при визначенні групи крові людини. Лектиногістохімічні дослідження сьогодні широко ввійшли у практику морфологічних досліджень і використовуються, в експериментальній неврології, стоматології, кардіології, гастроентерології, нефрології, акушерсько-гінекологічній практиці, дослідженні проблем непліддя, судово-медичній практиці, тощо.

Отже, використання лектинів як молекулярних зондів у морфології дозволяє: чітко диференціювати клітини, виходячи з їх морфологічних особливостей; оцінювати функціональний стан клітин; виявляти порушення морфогенезу на ранніх, ще зворотних стадіях. Актуальність продовження дослідження динаміки вуглеводного репертуару клітинних мембран за допомогою методів лектиногістохімії в ембріології є очевидною, оскільки динаміка тканинних і клітинних глікокон'югатів у процесі диференціювання підпорядкована певним закономірностям. Вважаємо за необхідне розробку і формування єдиних нормативних характеристик великих слинних залоз людини при їх комплексному лектиногістохімічному та топографоанатомічному дослідженні у пренатальному онтогенезі, що і послужило поштовхом до планування нашого дисертаційного дослідження.

Проняєв Д.В.

АНАТОМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КЛУБОВО-СЛІПОКИШКОВОГО ПЕРЕХОДУ В РАНЬОМУ ПЕРІОДІ ОНТОГЕНЕЗУ ЛЮДИНИ

*Кафедра анатомії, топографічної анатомії та оперативної хірургії
Буковинський державний медичний університет*

Проксимальний відділ товстої кишки у плодів являє собою видовжений рівномірно звужений конус, що на початку плодового періоду має вигляд завитка, в середині плодового періоду має вигляд петлі і в кінці плодового періоду має форму гачка. Сліпа кишка представлена куполом цього, рівномірно звуженого та зігнутого конуса. Такі морфологічні особливості, разом із відсутністю функціонального навантаження, відсутністю межі між червоподібним відростком та сліпою кишкою дають всі підстави стверджувати про відсутність у плодів сліпої кишки, як окремого сформованого органа.

Червоподібний відросток плодів є верхівкою цього конуса, має відносно велику довжину і тому характеризується варіабельністю форми, спрямування та локалізації.

.....	4	46
.....	5*	48
.....	6*	49
.....	7	50
.....	8	51
.....	9	53
.....	10	54
.....	12	55
.....	13*,	56
.....	14*	58
.....	15	59
.....	17	60
.....	17	62
.....	19	-	62
.....	20	62
.....	21	63
-	23	63
.....	24	63
.....	25	Lomakina Yu.V., Pishak V.P.....	64
.....	26	64
.....	27	65
.....	28	66
.....	29	67
.....	29	68
.....*	30	69
.....	31	70
.....	31	70
.....	32	70
.....*	33	71
.....*	34	72
.....	34	73
.....	35	73
.....	35	74
.....	36	75
.....	37*	76
.....	38*	78
.....	39	78
.....	40*	79
.....	41**	79
.....	42*	80
.....	42	81
.....	43	82
.....	44*	82
.....	45	83